

De orthographia

- Thymbra cū th aspira. & y greco. genus herbe
Tiphys cū y greco in vltima. p̄ prium viri.
Typus Tyrannus cum y greco scribuntur.
Tiryne cum y greco in vltima. virb̄ in achaia
Tyrrhenus cū y greco & rh. aspirato. frater fuit lydi regis lydie.
Tyr^o cū y greco. nomē oppidi.
Thyrsus cū th aspirato & y greco. hasta pāpinis inuoluta.
Thol^o cū th aspirato. i. testudo.
Thomas cū th aspirato. proprium viri
Thorax cū th aspirato. tegimen pectoris
Thracia cū th aspirato regio est
Tragoedia cū œ diph. in antepe nultima.
Threnos cū th aspirato. id est lamentum
Triūphus cū i latīno scribit.
Trocēus cū æ diphthon. in penultima.
Trophēum cu; æ diphthon. in penultima.
Thronus cū th aspirato. i. sedes.
- Tus sine aspiratōe scribit
¶ De littera V.
ULyxes cu; y greco. proprium nomen viri
Vlyxbona cum y greco. oppidum quoddam
¶ De orthographia dictiōnū latinarū.
ABūdo sine h in principio. Ahenū cū h i me. qdā scri. Amurca per c scribi debet. s; p̄ g pronūciari
Hariolus. Haruspex. Heilorus. Herugo. Hericius. Hircus. Hirquus. Hirudo. Hirudo. Hordes um. Hortus. Hudus. Hululo cū aspiratiōe scribi debent in principio
Lachryma cū ch aspi. & y. gre.
Mihi Nihil sine c scribi debent.
Pulcher Sepulchr; cū ch aspirato in fine scribūt b̄m quodam.
Renuo cu; vnico n scribitur. a re & nuo
Solemnis cum simplici l & du plicato n
Tento sine p scribitur. quia venit a teneo
¶ Finit liber quartus

ENCIPIT Liber quintus eram̄ aurei poetar̄. q̄ ples etiā periphrases poetar̄. Interpretatur aut̄ periphrasis circūlocutio. a Cicerone vero ad hereniū de dignitas tibus dr circuitio. q̄ b̄m illū est orō rē simplicē assump̄ ptā circūscribēs elocutōe.

¶ Annor̄ periphrases

- Ouidi^o. iiiij. tristium
Bis me sol adiit gelide post frigora brume
Bisc̄ suū tacto p̄isce peregit iter.
Iam tempora titan
Ouidi^o. vi. Quinq; per autūnos repetitis duxerat annis metamorph. Tercius equoreis inclusum p̄scibus annum
Oui. x. meta. Finierat titan

VERIS PERIPHRASES

Sidera iam tyrius phryxei respicit agni
Taurus. & alternum castora fugit hyems
Ridet ager. vestitur humus. vestitur & arbos
Ismarium pellex attica plorat itim

Iam terra glatiæ caput. secundaq; nimbis
Tempora. & astrifero nebulosam vertice frontea
Immitis tondebat hyems. blandisq; salubre
Ver zephyris tepido mulcebat rura sereno
Hoc geritur zephyris primū impellentibus vndas
Ante nouis rubeant q; prata coloribus. ante.
Garrula q; tignis nidum suspendit hirundo.

TESTATIS PERIPHRASES

Iam venit estas.
Torrida. iam lœto turgent in palmite gemmæ
Medios cum sol accenderit estus
Cum sicutiunt herbe. & pecori iam gravior umbra est.
Iam rapidus torrens sicutiis syrius indos
Ardebat coelo. & medium sol ignibus orbem
Hauserat. arebant herbe. & caua flumina siccis
Faucibus ad limū radij tepefacta coquebant
Tempus erat cœli cum torrentissimus axis.
Incumbit terris. ictusq; hyperione multo
Acer anhelantes incendit syrius agros

AVTVMNI PERIPHRASTIS

Tempus erat quo libra pares examinat horas
Non uno plus equa die noctuq; rependit

EVVI PERIPHRASES

In freta dum fluuij current. dum montibus umbre
Lustrabunt. conuexa polus dum sidera pascat
Dum iuga montis aper. fluuios dum piscis amabit
Dumq; thymo pascentur apes. dum rore cicade

MAIVINI TEMPORIS PERIPHRASTIS

Postera lux phætonis equos proferre parabat
Iam rapidos. omni curru splendente sub vndis

Vbi primo

Vngula dispersit sores phætonia phæbo
Iam tartesiaco quos soluerat equore titan
In noctem diffusus equos iungebat eois
Littoribus primiq; nouo phætonte reiecti
Seres lanigeris repetebant vellera succis
Donec Hammigerum tollentes equore currum
Solis equi sparsere diem. iamq; orbe renato

Martia p. x. ep̄
grāmaton

Sili. xi. de bello punico.

Virgilius. iij. georgicorū.

Virgili p. i. bus
colicis.
Virgilius. iij. georgicorū.
Virgilius. iij. georgicorū.

Stacius. iij. silvarum.

Virgilius pri
mo eneidos
Virgili p. i. bus
colicis

Silius fr. xi.

Silius fr. vii.
Silius fr. vi.

- Silius in. x** Diluerat nebulas titan, sensimq; fluebat
 Caligo in terras nitido resoluta sereno
 Post vbi fulserunt primis phætontia frena
Silius in. iiiij Ignibus, atq; sui terre rediere colores
 Iamq; sub extremū noctis fugentibus umbris
 Lux aderat, somnusq; suas confecerat horas
Silius in. xij Atq; vbi nox depulsa polo primaq; rubescit
 Lampade neptunus, reuocatq; aurora labores
 Iamq; hyperionia lux septima lampade surgens
Silius in. xv Sensim attollebat propius subeuntibus arces
 Vrbis, & admoto crescebant culmina gressu
Idem in. xv Iamq; nouum terris pariebat lumine primo
 Egrediens aurora diem, stabulisq; subibant
 Ad iuga solis equi, nec dum ipse ascenderat axem
 Sed pre rupturis rutilabant equora flammis
Idem in q̄to Condebat noctem deuexo cynthia cornu
 Fraternis afflata rotis, & ab equore eoo
 Surgebant rosee media inter cerula flamme
Idē in quinto Et iam curriculo nigram nox rosida metam
 Stringebat, nec se thalamis titonia coniunx
 Protulerat, stabatq; nitens in limine primo
 Ceu minus annuerit noctem transisse viator
 Q; cepisse diem
Idē in primo Pellebat somnos tithoni rosida coniunx
 Ac rutilis primis semper hinnitibus altos
 Afflarat montis, roseasq; mouebat arenas
Idem in. ix Sensim abeuntibus umbris
 Conscia nox sceleris roseo cedebat eoo
Ouidi⁹ i. pri^{mo} Amor^z Iamq; pruinosos metitur lucifer axes
 Inq; suum miseros excitat ales opus
Id. iiiij. fastor^z Posterā cum coelo motis pallantias astris
 Fulserit, & niveos luna leuarit equos
Idē in epistol⁹ Tempus erat vitrea quo primū terra pruina
 Spargitur, & teste fronte queruntur aues
Idem in eodē Iamq; fugatura tithoni coniuge noctem
 Preuius aurore lucifer ortus erat
Idē in. iiiij. me tamorphosis Postera nocturnos aurora remouerat ignes
 Solq; pruinosas radijs sicauerat herbas
Idē i. ix. eiusd⁹ Et iam prima nouo spergebatur lumine terras *Nono Eneides.*
 Tithoni croceum linquens aurora cubile
Id i. iii. eiusdē Somnus abit somniq; fugam lux alma secuta est.
Stat⁹ in scđo thebaidos Postera sidereos aurora fugauerat ignes
 Nondum cuncta polo vigil inclinauerat astra

Ortus. & instantem cornu tenuiore videbat
Luna diem. tepidas subito titonia nubes
Discutit. & reduci magnum parat ethera phœbo

Et iam mygdonijs elata cubilibus alto
Impulerat cœlo gelidas aurora tenebras
Rorantes excussa comas. multumq; sequenti
Solerubens illi roseus per nubila seras
Aduertit flammis. alienumq; ethera tardo
Lucifer exit equo. donec pater igneus orbem
Impleat. atq; ipsi radios vetet esse sorori

Tempus erat iunctos cum iam soror ignea phœbi
Sentit equos. penitusq; cauū sub luce parata
Oceani mugire domum se seq; vagantem
Colligit. & moto leuiter fugat astra flagello

Exuit implicitum tenebris humentibus orbem
Oceano prolata dies. genitorq; corusce
Lucis adhuc hebetem vicinia nocte leuabat
Et nondum excusso rorantem lampada ponto

Solis lucifero fugiebant astra relicto
Iamq; dies primos belli visura tumultus
Exoritur.

Impulit ionios premisso lumine fluctus
Nōdum pura dies. tenuis vibratur in vndis
Ardor. & errantes ludunt per cerula flamme
Crastina puniceos cum lux detexit ortus
Expuit implicitum tenebris humentibus orbem

Vbi pallida surgit
Tithoni croceum linquens aurora cubile
Frigida vix cœlo noctis deceperat vmbra
Cum ros in tenera pecori gratissimus herba
Et iam nox humida cœlo
Precipitat. suadentq; cadentia sidera somnos
Postera nāq; dies primo surgebat eoo
Humentemq; aurora polo dimouerat vmbram

Vbi primos crastinus ortus
Extulerit titan. radisq; retexerit orbem
Et iam prima nouo spargebat lumine terras
Tithoni croceum linquens aurora cubile
Expectata dies aderat. non amq; serena
Auroram phætonis equi iam luce uehebant
Postera cum primo stellas oriente fugarat
Clara dies.

Iamq; rubescerat radijs mare. & ethere ab alto

Idem in eodē

Idem in viij.
ciusdem.

Idem in scđo
achilleidos.

Lucan⁹ in. i.

Claudianus

Idem

Virgilii pris
mo georgi.
Idē i bucolic⁹
Idē in. ii. enei.

Idē i. iii. eiusdē

Idē i. iii. cius.

Idē in eodem. ix eiq

Idē i. v. eiusdē

Idē in eodem

Idē i. viij. eiusdē

Aurora in roseis fulgebat lutea bigis
Idē in eodem Postera cum prima lustrabat lampade terras
Orta dies.
Idē i. xi. eiusd Aurora interea miseris mortalibus almam
Extulerat lucem. referens opera atq; labores
Idē i. xii. eiusd Cum primū crastina cœlo
Puniceis inuecta rotis aurora rubebit
Idē in eodem Posteravix summos spergebant lumine montes
Orta dies. cum primū alto se gurgite tollunt
Solis equi. lucemq; elatis naribus efflant
Idē i. opusculi Aurora oceanum croceo velamine amictus
Liquerat. & bijugis vecta rubebat equis
Luce polum nitida perfundit candidus orbis
Et clarum emicuit sol oriente iubar
Rosida puniceo palantias exit amictu
Astrigerum insciens luce oriente polum
Sol insigne caput radiorum ardente corona
Promit ab equoreis tethyos ortus aquis

MERIDIEI PERIPHRASTIS

Iamq; dies medius tenues contraxerat umbras
Ouidius i. ter Inq; pari spacio vesper & ortus erat
cio de arte Et maris & celi medio cum plurimus orbe
Idē i. xiiiij. me Sol erat. & minimas a vertice fecerat umbras
tamorphosis Iamq; fere medius titan venientis & acte
Idē i. x. eiusdē Noctis erat. spatioq; pari distabat vtrumq;
Idē i. iiij. eiusd Iamq; dies medius rerum contraxerat umbras
Et sol ex equo meta distabat vtraq;
Idē i. x. eiusdē Estus erat. mediusq; dies solisq; vapore
Concaua littorei feruebant brachia cancri
Idē i. xi. eiusd Medio tum sol altissimus orbe
Tantum respiceret quātum superesse videret

*ibid. Ille phœbus vni
distant idem terra fid
vaporib; aria.*

VESPERTINI TEMPORIS PERIPHRASTIS

Silius in. x Donec anhelantes stagna in tartesia phœbus
Mersit equos. fugiensq; polo titania cecam
Orbita nigranti traxit caligine. noctem
Staci⁹ in. vii. Donec sol montibus omnis
thebaidos Erepst. rebusq; dedit sopor ocia fessis
Idē i. iiij. eiusd Soluerat hesperi deuexo margine ponti
Flagrantes sol pronus equos. rutilamq; lauabat
Oceanis sub fonte comam. Cui turba profundi
Nereos. & rapidis occurunt passibus hore
Frenaq; aurate textum sublime corone
Diripuit. laxant calidis humentia loris

Pectora pars meritos vertunt ad molle iugales
 Gramen & erecto curvum temone supinant
 Nox subiit curasq; hominum motusq; ferarum
 Composuit nigroq; polos inuoluit amictu

Ceperat humenti phēbum subtexere palla
 Nox & ceruleam terris infuderat umbram

Titan cum pronus invendas
 Ibat & ignifer tantum diuerserat orbis
 Quātum deesse solet lune, seu plena futura est
 Seu iam plena fuit

Pronus erat titan. inclinatoq; tenebat
 Hesperium temone fretum

Iamq; dies exactus erat. tempusq; subibat
 Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem
 Sed cum luce rāmen dubie confinia noctis

Iam labor exiguus phēbo restabat. equiq;
 Pulsabant pedibus spatiū declivis olympi
 Iamq; diem ad metas defessis phēbus olympos
 Impellebat equis. fuscabat & hesperus umbra
 Paulatim infusa properantem ad littora currum

Ni roseus fessos iam gur gite phēbus hibero
 Tingit equos, noctemq; die labente reducat

Solis ad occasum cum frigidus aera vesper
 Temperat. & saltus reficit iam rosida luna

Iam nox inducere terris

Umbras. & cōelo diffundere signa parabat

¶ NOCTIS PERIPHRASES

Nox erat & leni caneabant equora sulco
 Et iam prona leues spargebant sidera somnos
 Iamq; sopor medijs tellurem presserat horis
 Et circum tacito volitabant somnia mundo

Extremi nox littore solis hiberas

Condidit alta domos. & sidera sustulit auris

Nox hominum genus & duros miserata labores
 Rettulerat fessis optata silentia terris.

Nox somni genitrix mortalia pectora curis
 Purgarat. tenebreq; horrenda silentia alebant

Cuncta per & terras & lata stagna profundi
 Condiderat somnus. positoq; labore dierum
 Pacem nocte datam mortalibus orbis agebat

Alta nocte poli medium quo tempore ducit
 Sub nostra tellure diem

Nox erat, & cōelo fulgebat luna sereno

Idē i. ij. eiusdē

Lucan⁹ in. iiij.

Oui. i. xi. me tamorphosis
 Idē i. iiij. eius.

Idē i. vi. eiusdē

Silius in. xi.

Virgili⁹ in. xii
 ēneidos
 Idē in. iiij. ges
 orgicor.
 Horati⁹ i pris
 mo sermonū

Flaccus in. iiij.
 argonauticō
 Idē in eodem

Idē in eodem

Idem in q̄rto

Silius in. xvi.

Idem in. vij.

Lucan⁹ in. vi.

hora, i epodo

Infer minora sidera

- Claudianus. Humentes iam noctis equos. latheacq; somnus
Ausoni⁹ in. ij Frena regens tacito voluebat sidera cursu
Condiderat iam solis equos tartesia calpe.
Stridebatq; freto titan insignis hibero
Iam succedentes quatiebat luna iuuencias
Vinceret ut tenebras radijs. velut emula fratri⁹
Iam volucres. hominūq; genus superabile curis
Mulcebat placidi tranquilla obliuia somni
- Statius in. xij Iam pater hesperio flagrantem gurgite currum
Achilleidos Abdiderat titan. alijs redditurus ab vndis.
Scandebat roseo medij fastidia celi
Idē in primo Luna iugo. totis vbi somnus inertior alis
Achilleidos Defluit in terras mutūq; amplectitur orbem
Et pater heliadum radios vbi tinxerit vndis
Et cinget geminos stella serena polos.
- Ouidi⁹ in. vi. Vnda repercusse radiabat imagine lune
fastorum Et nitor in tacita nocte diurnus erat
- Idē in eplis Iamq; quiescebant voces hominūq; canūq;
Idē in primo Lunaq; nocturnos alta regebat equos.
tristium Noctis erat medium. curasq; & tempora somnus
- Ouidi⁹ in. ix. Soluerat
metamorph. Tempus erat quo cūcta silent. interq; triones
- Idē in. x. ei⁹ d Flexerat obliquo currum temone bootes
- Idē i. viij. ei⁹ d Sexta resurgebant orientis cornua lune.
Prima quiescq; aderat que curis fessa diurnis
Pectora somnus habet.
- Idē i. iiij. ei⁹ d Candidus oceano nitidum caput abdiderat sol
Et caput extulerat densissima sidereum nox
- Virgili⁹ in. ij Tempus erat quo prima quies mortalibus egris
eneidos Incipit
- Idē in. iiij. ei⁹ d Nox erat. & placidum carpebant fessa soporem
Corpora per terras silueq; & seuia quierant
Equora. cum medio voluuntur sidera lapsu
Cum tacet omnis ager. pecudes pictecq; volucres
Queq; lacus late liquidos. queq; aspera dumis
Rura tenent. somno posite sub nocte silenti
Lenibant curas. & corda oblita laborum.
- Idē in. v. ei⁹ d Iamq; sere medianam celi nox humida metam
Contigerat. placida laxabant membra quiete.
- Idē in. xi. ei⁹ d Nox humida donec
Inuertit celū stellis ardentibus aptum

FINIT Erariū auriū poetarum